

آزیتا ملاحی
کارشناس حقوق تجارت بین الملل

ارز دیجیتال
راهی برای
تسهیل
معاملات

احساس نیاز به پول مجازی از آنجا آغاز شد که برخی فعالیت‌های اینترنتی دارای ارزش اقتصادی شدند. در این شرایط شرکت‌های استفاده‌کننده از ارزش دادوستدهای اینترنتی باید نسبت به پرداخت حق سهم خود از این معاملات اقدام می‌کردند، در حالی که این فعالیت‌ها جنبه واقعی و ظهوری در دنیای حقیقی نداشتند. به این ترتیب بود که معامله با پول مجازی یا ارز دیجیتال، به‌منظور تسهیل انجام امور مالی و ایجاد پولی بدون حضور بانک‌ها و توسط افراد جامعه مطرح شد. بسیاری از حوزه‌های قضایی در سراسر دنیا در حال بررسی این موضوع هستند که سیستم‌های ارز دیجیتال تا چه میزان تحت تاثیر قوانین و مقررات موجود هستند و برای پاسخگویی به رشد پول‌های دیجیتال، چه میزان از قوانین و مقررات موجود باید اصلاح شوند یا قوانین جدید وضع شود.

بنا بر تعریف بانک مرکزی اروپا (ECB) پول مجازی نوعی از پول دیجیتال مقررات‌گذاری نشده است که به‌صورت معمول توسط توسعه‌دهندگان آن کنترل و توسط اعضای یک جامعه مجازی خاص پذیرفته می‌شود و مورد استفاده قرار می‌گیرد. درباره ارزهای دیجیتال قوانین یا مقررات خاصی در کشور ایران به تصویب نرسیده است؛ بنابراین برای بررسی قواعد حاکم بر آن باید به قواعد عمومی رجوع کرد. بیشتر کشورها همچون کانادا، بلژیک، فرانسه، اندونزی و هند ارز دیجیتال را به رسمیت نشناخته‌اند. استفاده از ارزهای دیجیتالی باعث تسهیل در تجارت چین با کشورهایی مانند ایران و روسیه می‌شود و وابستگی آنها به دلار را کاهش می‌دهد و همچنین استفاده از ارزهای دیجیتالی توسط کشورهای تحریم‌شده از سوی آمریکا به یک نگرانی امنیتی برای مقامات آمریکایی تبدیل شده است. یکی از مهم‌ترین چالش‌های پول مجازی، خلق یرویه آن با نفوذ در سرور است؛ کم شدن، هک شدن حساب کاربر و سرقت که تمام این پدیده‌ها آثار زیانباری به همراه دارد. در این بین باتوجه به جای خالی ناظر در نظام پول مجازی و امکان خلق بی‌نهایت آن امکان سقوط ارزش این پول وجود دارد. به‌باور بسیاری از فعالان این عرصه از اقتصاد، پول مجازی قادر است به‌راحتی مقدار تقاضا را در دنیای حقیقی تحریک کند. دیگر عوامل اثرگذار بر سیاست پولی نیز از این طریق می‌توانند تحت تأثیر قرار گیرند. حال باتوجه به جای خالی حاکمیت قانونی خاص بر قلمرو پول مجازی ممکن است این پول غیرحقیقی دستمایه فعالیت‌های پنهان اقتصادی شود؛ به‌عنوان نمونه با استفاده از آن می‌توان به پولشویی، فرار مالیاتی و سایر جرایم اینترنتی دامن زد و زمینه‌بروز این پدیده‌ها را فراهم کرد. البته این نوع از پول به جهت پیچیدگی‌های فنی برای عموماً افراد قابل درک نیست و از این بابت هنوز اقبال عمومی را برای آن شاهد نبوده‌ایم. به‌علاوه اینکه حتی باوجود توسعه دنیای دیجیتال و خریدهای اینترنتی، بسیاری از خدمات اینترنتی هنوز هم برای بسیاری قابل اعتماد نیست. مجموع موارد یادشده ارز دیجیتال را به جایی رسانده که باوجود قدرت آن هنوز هم هیچ نوع ارز دیجیتالی به‌عنوان ارز رسمی تعیین نشده است؛ هرچند بسیاری از کشورها مانند چین به‌عنوان پرجمعیت‌ترین کشور جهان و دومین اقتصاد دنیا، نقش بزرگی در هربازاری از جمله بازار ارزهای دیجیتال دارد. در کشورهایی که ارز رسمی در معرض بی‌ثباتی است، افراد و مشاغل ممکن است ترجیح دهند از ارز مجازی نظیر بیت‌کوین استفاده کنند. ارزهای دیجیتال هم مثل هر ابزار معاملاتی دیگری در این دنیا، بی‌عیب و نقص نیست اما نواوری انقلابی آن باعث شده باوجود تمام مشکلات به راه خود ادامه دهد.

ارز دیجیتال این روزها در کل دنیا توانسته جایگاه بسیار گسترده‌ای در زمینه‌های مختلف به‌دست آورد. این ارز کاربردی به‌مراتب گسترده‌تر و جامع‌تر از سایر واحدهای پولی دارد، چراکه ارز دیجیتال یک واحد پولی بین‌المللی است و مربوط به کشور خاصی نیست؛ بنابراین به‌راحتی و بدون هیچ محدودیتی می‌توان در تمامی کشورها از آن استفاده کرد. پس در یک کلام ارز دیجیتال وسیله‌ای برای خرید و فروش و معاملات تجاری است و می‌توان استفاده از آن را در دستور کار قرار داد.

حمایت نظام بانکی از فضای کسب‌وکار

رئیس کل بانک مرکزی گفت: بانک مرکزی و نظام بانکی با وجود محدودیت‌ها در منابع، توجه ویژه‌ای به قشر اصناف، فضای کسب‌وکار و جهش تولید داشته است. به گزارش ایلنا، همتی با اشاره به شرایط خاص کشور و فشار حداکثری ناشی از تحریم‌ها در ۲ سال و نیم اخیر گفت: در طول مدتی که تحریم‌ها به اوج خود رسید، توانستیم با هدایت رهبر معظم انقلاب تحریم‌ها را خنثی و از شرایط سخت عبور کنیم.

رئیس کل بانک مرکزی درباره تجارت خارجی تصریح کرد: از ابتدای سال تاکنون ۳۲ میلیارد دلار برای واردات تامین شده که از این میزان ۹.۲ میلیارد دلار توسط بانک مرکزی و مابقی توسط صادرکنندگان فراهم شده و توانستیم طی این مدت کشور را عمدتاً با صادرات غیرنفتی اداره کنیم؛ به بیان دیگر بیش از ۲۲ میلیارد دلار از تامین ارز واردات کشور از محل صادرات غیرنفتی بوده است. در گذشته حدود ۷۰ درصد ارز وارداتی کشور توسط دولت و

بانک مرکزی از افزایش سپرده‌های بانکی آبان ۹۹ نسبت به سال ۹۸ خبر داد

میدان‌داری دوباره بانک در اقتصاد ایران

عکس: مهر

بیش از یک سال است که بانک‌های دولتی و خصوصی مدام بر طبل افزایش نرخ بهره توسط بانک مرکزی می‌کوبند و نوسه‌امداران بورسی نیز با ترتیب دادن اعتراضات گاه و بی‌گاه خود مخالفت‌شان با این درخواست بانک‌ها را اعلام می‌کنند. بانک مرکزی اما در این بین به‌نحوی عمل کرده که به‌قول معروف «نه سیخ بسوزد و نه کباب». بسیاری از فعالان بازار سرمایه که عمر سهامداری‌شان به زحمت به یک سال می‌رسد معتقدند بانک‌ها (به‌ویژه بانک‌های خصوصی) بی‌سروصدا نرخ بهره بین‌بانکی و همچنین نرخ سود سپرده‌گذاری را به میزان قابل توجهی افزایش داده‌اند و بانک مرکزی هم چشم خود را به روی این تخلف بسته است. اما بانک‌ها (اغلب بانک‌های دولتی) در تمام طول سال با اعتراض به رویه وزارت اقتصاد و همچنین بانک مرکزی در پایین نگاه داشتن دستوری نرخ سود سپرده‌گذاری، آن را اقدامی مخرب برای اقتصاد کشور می‌خوانند. البته جاروجنجال بر سر نرخ بهره بانکی حدود یکی، دو ماه است که کمتر شنیده می‌شود اما کماکان اهمیتش را برای هر دو طرف مناقشه حفظ کرده است. با این وجود گزارش ماهانه بانک مرکزی از آبان ۹۹ نشانگر این است که کفه ترازو بار دیگر به سود بانک سنگینی می‌کند.

سهند اینانلو

editor@smtnews.ir

همه کارشناسان در تحلیل آمار و ارقامی که منتشر شده هم‌نظر نیستند و برخی معتقدند افزایش حجم سپرده‌های بانکی حتماً به‌معنای گرایش مردم به بانک‌ها نیست، بلکه این افزایش به‌دلیل رشد بی‌سابقه نقدینگی در کشور بوده که از مرز ۳۰ درصد نیز

عبور کرده است. اما گروه دیگری از کارشناسان بر این باورند که رکود حاکم بر بازارهای سهام، ارز، طلا، سکه، خودرو، مسکن و... راهی مطمئن‌تر از سپرده‌گذاری در بانک‌ها را پیش پای افراد نمی‌گذارد.

البته این عده در پاسخ به رونق روزافزون بازار ارزهای دیجیتال در ایران تحلیل متقاعدکننده‌ای را ارائه نمی‌کنند و مجموعاً از آنچه شیفت حرکتی سرمایه‌گذاران ایرانی به‌سوی بانک‌ها می‌خوانند، ابراز امیدواری می‌کنند.

گزارش بانک مرکزی از سپرده‌های بانکی

تهران و عمده فعالیت‌های بانکی آنها از طریق شعب بانک‌ها و موسسات اعتباری استان تهران، می‌دانند. برخی کارشناسان معتقدند افزایش سپرده‌های بانکی نشان‌دهنده بازدهی نامناسب سایر بازارهاست؛ از این رو مردم ترجیح می‌دهند سرمایه خود را وارد بازاری با امنیت بالا کنند.

قبل ۹۶۵۴.۹ هزار میلیارد ریال (۴۰.۷ درصد) و نسبت به پایان سال قبل معادل ۶۲۱۷.۷ هزار میلیارد ریال (۲۲.۹ درصد) افزایش نشان می‌دهد. البته بانک مرکزی دلیل افزایش تسهیلات و سپرده‌ها در استان تهران را استقرار دفاتر مرکزی بسیاری از شرکت‌ها و موسسات تولیدی سایر استان‌ها در استان

کرده و وارد بورس یا بازار ارز کنند! داده‌های بانک مرکزی از وضعیت مانده سپرده‌ها و تسهیلات ریالی و ارزی بانک‌ها و موسسات اعتباری به تفکیک استان در پایان مهر سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد مانده کل سپرده‌ها بالغ به بر ۲۳۳۲۰.۵ هزار میلیارد ریال رسیده که نسبت به مقطع مشابه سال

حدود یک ماه از آمار منتشر شده درباره افزایش سپرده‌های بانکی، توسط بانک مرکزی می‌گذرد. آمارهای منتشر شده حاکی از افزایش ۴۰ درصدی سپرده‌های بانکی در شهر تهران است. این اتفاق در حالی رخ داده که امسال با رشد بازار سهام، بسیاری از مردم ترجیح دادند پول‌های خود را از بانک‌ها خارج

ترجمه گزارش بانک مرکزی به زبان ساده

نقش محوری بانک
این کارشناس امور بانکی با رد ادعای افزایش سپرده‌گذاری‌ها در ماه‌های اخیر نسبت به مدت مشابه سال ۹۸، یادآور شد: بانک‌ها در حدود ۲۸ تا ۲۹ درصد نسبت به مقطع مشابه سال گذشته رشد نقدینگی داشته‌اند که حتی از میزان رشد نقدینگی هم کمتر است. به بیان دیگر نمی‌توان مدعی شد که میزان سپرده‌گذاری‌های بلندمدت (با هدف سپرده‌گذاری) نسبت به سال گذشته رشد چندانی را تجربه کرده باشد. حسینی هاشمی در پایان خاطر نشان کرد: این نکته را نیز نباید از یاد برد که بانک در ایران به‌عنوان مرجع اصلی اقتصاد میزبان بخش اعظمی از نقدینگی کل کشور است. حتی اگر این پول به سمت بازار سهام نیز برود دست آخر سرمایه‌ها به بانک بازمی‌گردد. شاید فعلاً گرایش مردم به سمت بازارهایی نظیر بورس، ارز دیجیتال و طلا باشد اما در نهایت همه این پول‌ها نزد بانک خواهد بود.

کمی متفاوت است. طبیعتاً بانک‌ها هرچه نقدینگی بیشتری داشته باشند می‌توانند تسهیلات بیشتری را هم به مشتریان خود ارائه کنند. بانک مرکزی هم خبر از افزایش بیش از ۴۶ درصدی اعتبارات را می‌دهد که به‌معنای افزایش میزان وصولی‌ها و همچنین تمدید سپرده‌گذاری‌های بلندمدت (حداقل یکساله) است. وی با توضیح درباره سپرده‌های قانونی که در اختیار بانک مرکزی قرار می‌گیرد، تاکید کرد: باید به این موضوع نیز اشاره کرد که بانک‌ها موظفند ۱۰ درصد نقدینگی در اختیار خود را نزد بانک مرکزی گذاشته که به‌عنوان منابع غیرقابل مصرف یا «سپرده قانونی» شناخته می‌شود و برای تضمین در اختیار بانک مرکزی خواهد بود. حدود ۳ درصد نقدینگی را نیز خود بانک‌ها نگه می‌دارند تا دچار مشکل نشوند، اما در نهایت امکان استفاده از مابقی سپرده‌ها را خواهند داشت.

اسکناس و مسکوکات در اختیار مردم حجم قابل توجهی را شامل نمی‌شود و بیشترین مقدار نقدینگی در بانک‌ها و به‌صورت اعتبار در گردش است. این کارشناس پولی و بانکی با تحلیل آمار مربوط به رشد سپرده‌های بانکی به این نتیجه رسید: البته بانک مرکزی خبر از رشد بیش از ۴۱ درصدی سپرده‌های بانکی داده اما رشد نقدینگی حدود ۳۰ تا ۳۲ درصد بوده است. این موضوع نشان می‌دهد علاوه بر رشد نقدینگی مقداری هم به سپرده‌گذاری‌ها در بانک‌ها افزوده شده، اما همه این میزان رشد به‌دلیل افزایش میل مردم به سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک نیست.

رشد اعتبارات
حسینی هاشمی ضمن تفسیر آمار و ارقام منتشر شده توسط بانک مرکزی در زمینه رشد اعتبارات بانکی، بیان کرد: موضوع رشد اعتبارات و تسهیلات

بهاالدین حسینی هاشمی، کارشناس امور بانکی با توضیح درباره ترکیب نقدینگی در اختیار بانک، به این نتیجه رسید: پیش از هر چیز باید توجه داشت که سپرده‌های دیداری، غیردیداری و سپرده‌های جاری مجموعه نقدینگی در بانک‌ها را تشکیل می‌دهند. وی در ادامه افزود: سپرده‌های دیداری شامل حساب‌های جاری و سایر سپرده‌هایی از این دست می‌شود، سپرده‌های پس‌انداز هم سپرده‌های سرمایه‌گذاری و همچنین یکساله را شامل می‌شود که به مجموع همه اینها نقدینگی بانک گفته می‌شود. **رشد نقدینگی و افزایش سپرده‌های بانکی**
حسینی هاشمی با اشاره به افزایش بیش از ۳۰ درصدی نقدینگی در سال جاری، عنوان کرد: اینکه گزارش بانک مرکزی از افزایش میزان سپرده‌ها خبر داده، به دو نوع تحلیل می‌شود: نخست اینکه وقتی سپرده افزایش یافته یعنی نقدینگی کل کشور افزایش یافته است. توجه داشته باشید که نقدینگی به شکل

بهاالدین حسینی هاشمی؛ اصلاً بانک‌ها افسار کار را از دست نداده بودند که حالا بخواهند دوباره آن را پس بگیرند. فعلاً سرمایه بین بازارهای موازی می‌چرخد اما نباید فراموش کرد که اقتصاد ما بانک‌محور است

از بانک‌ها، بازار سهام را به‌عنوان مرجع اصلی تامین مالی خود بشناسند. اتفاقی که در بورس ما افتاده یک رشد مقطعی ناشی از هجوم سرمایه بوده و هیچ تغییر پاینده‌ای و ماندگاری در اقتصاد ما رقم نخورده که با اتکا به آن بتوان گفت اقتصاد ما از بانک‌محوری فاصله گرفته است.

حسن‌نژاد در پایان با تاکید بر بانک‌محور بودن اقتصاد ایران، خاطر نشان کرد: اصلاً بانک‌ها افسار کار را از دست نداده بودند که حالا بخواهند دوباره آن را پس بگیرند. فعلاً سرمایه بین بازارهای موازی می‌چرخد اما در نهایت این بانک است که مرجع اصلی تامین مالی برای شرکت‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود. به چنین اقتصادی هم اقتصاد «بانک‌محور» گفته می‌شود.

فروش سهام شده که در آن شاهد جابه‌جایی مداوم پول هستیم. هیچ شرکتی در این بین تامین مالی نمی‌کند؛ فقط پول دست به‌دست می‌شود. باید توجه داشت این پول بین بانک‌ها در حال دست به‌دست شدن است؛ شاید سپرده‌گذاری‌های بلندمدت نسبت به قبل کمتر شده باشد یا به میزانی که انتظارش می‌رفت رشد نکرده باشد اما کماکان پرچم در دست بانکی‌هاست و بورس صرفاً به‌صورت مقطعی میزبان عده‌ای از سرمایه‌گذاران خواهد بود که آن هم موجب رشد این بازار نشده است.

این استاد اقتصاد با توضیح درباره اقتصادهای بورس‌محور به **سنت** گفت: اقتصاد بورس‌محور اقتصادی است که شرکت‌ها در آن به‌جای تامین مالی

وضعیت بازارهای موازی
حسن‌نژاد با اشاره به شرایط بورس و رمزارزها، بیان کرد: بازار سهام در هفته‌ها و ماه‌های اخیر نشان داده که ظرفیت مقابله و رقابت با بانک‌ها را ندارد. بازار بیت‌کوین و سایر ارزهای دیجیتال نیز به اندازه‌ای که بتواند بانک‌ها را دچار چالش‌های جدی کند، نیست و پس از یک مدت خودبه‌خود از میدان به در خواهد شد.

پرچمداری بانک‌ها
نایب رئیس پیشین کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تاکید بر نبود ظرفیت‌های لازم در بازار سهام ایران برای ایفای نقش محوری در اقتصاد، عنوان کرد: بازار سهام در ایران محلی برای خرید و

محمد حسن‌نژاد، استاد اقتصاد و نایب رئیس پیشین کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تاکید بر نقش محوری بانک در اقتصاد ایران، به **سنت** گفت: شاید در کوتاه‌مدت مردم برای سرمایه‌گذاری در بورس و بازار ارزهای دیجیتال ترغیب شوند و تمایل بیشتری از خود نشان دهند اما در نهایت این بانک است که به‌عنوان مهم‌ترین مرجع اقتصادی در ایران به کارش ادامه خواهد داد. وی در ادامه افزود: درست است که در یک سال اخیر سرمایه زیادی به سمت بازار سهام رفته و البته در چند ماه گذشته بخشی از این نقدینگی روی ارزهای دیجیتال و بلاک‌چین سرمایه‌گذاری شده، اما انتظار آن می‌رود که پس از مدتی باز هم ورق به نفع بانک‌ها برگردد؛ هرچند که من معتقدم همین حالا هم برگ برنده در دست بانک‌ها است.

سخن پایانی...

این عده که نمایندگان هر دو طیف عمده اقتصادی در جهان را شامل می‌شوند بر این نکته تاکید دارند که اقتصاد ایران باید هرچه زودتر تصمیم خود را برای ورود به عرصه «اقتصاد دولتی» یا اجرای سیاست‌های «بازار باز» بگیرد؛ در غیر این صورت هر تصمیمی به‌دلیل مغایرت با سایر بخش‌های این سیستم محکوم به شکست خواهد بود!

امروز هیچ یک از این برنامه‌ها به توفیق ملموسی ختم نشده‌اند، بلکه ضربات جبران‌ناپذیری را به بدنه اقتصار کم‌درآمد کشور زده‌اند؛ از همین رو است که بسیاری از کارشناسان معتقدند تا زمانی که ما چشم‌انداز روشنی از اقتصاد کشورمان ترسیم و تکلیف خود را با راه و رسم مدیریت اقتصاد ایران مشخص نکرده باشیم، نمی‌توانیم کوچک‌ترین تغییری را در ساختمان اقتصاد رقم بزنیم.

نباید فراموش کرد که اقتصاد ایران از روزی که مفهومی تحت نام «بانک» را به خود دید تا امروز، اقتصادی بانک‌محور بوده و قریب به اتفاق اقتصاددانان به‌درستی بانک را عمود خیمه ساختار اقتصادی کشورمان دانسته‌اند. هرچند در مقطعی مانند آنچه در سال جاری شاهدش بودیم، تلاش‌هایی برای تحولات زیربنایی در این حوزه انجام شده، اما تا